

2024

SANSKRIT — GENERAL

Paper : GE/CC-4

(Sanskrit Grammar)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

Unit - I

(Marks : 20)

1. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम्।

(a) कति माहेश्वरसूत्राणि वर्तन्ते? तेषु कति वर्णाः इत्संज्ञकाः? के च ते?

1+1+8

(b) सवर्णस्य का संज्ञा? सूत्रमनुसृत्य सोदाहरणं व्याख्येयम्।

2+8

2. निम्नलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं संक्षिप्ततया कार्यम्।

2×5

(a) हलन्त्यम् इति सूत्रस्य कोऽर्थः?

(b) प्रयत्नः कतिविधः?

(c) के खलु उष्मवर्णाः?

(d) लोपस्य संज्ञासूत्रं किम्?

(e) संयोगस्य लक्षणं प्रदेयम्।

(f) के खलु मूर्धवर्णाः?

(g) प्रत्याहारसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?

Section – B

Unit - II

(Marks : 10)

3. अधोलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लेखनीयम्।

2×5

(a) 'झलां जशोऽन्ते' इति सूत्रस्य उदाहरणद्वयं लिख्यताम्।

(b) "स्तोः श्चुना श्चुः" इति सूत्रस्य उदाहरणद्वयं लिख्यताम्।

Please Turn Over

- (c) 'वाक्+हरिः' इत्यत्र सन्धिकार्यं प्रदर्शयताम्।
 (d) 'महान्+लभते' इत्यस्य सन्धिकार्यं प्रदर्शयताम्।
 (e) 'कस्मिन्नपि' इत्यत्र केन सूत्रेण कः आगमः?
 (f) 'झरो झरि सवर्णे' इति सूत्रे झर्-प्रत्याहारेण के वर्णाः बोद्धव्याः?
 (g) सन्+शम्भुः इत्यस्य वैकल्पिकं सन्धियुक्तं रूपद्वयं लिख्यताम्।

Section – C

Unit – I

(Marks : 35)

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

- (a) लघुसिद्धान्तकौमुदीमनुसृत्य अपादानकारकविधायकं सूत्रमुल्लिख्य तद् व्याख्यायताम्। तत्र पञ्चमीविधायकं सूत्रं किम्? 2+6+2
 (b) अधिकरणकारकविधायकं पाणिनिसूत्रं सोदाहरणं लिख्यताम्। आधारः कतिविधः? वरदराजानुसारेण आधारभेदः विचार्यताम्। 2+2+6

5. अधोरेखाङ्कितेषु यथामति त्रयाणां सूत्रोल्लेखपूर्वकः सकारणकारकविभक्तिप्रयोगः संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च निर्णयः। 2×3

- (a) राजा राज्यं शास्ति।
 (b) साधुः वनम् उपवसति।
 (c) शिशुः चक्षुषा पश्यति।
 (d) देवाय नमः।
 (e) तिलेषु तैलम्।

6. निम्नलिखितेषु यथामति त्रितयस्य संशोधनं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च कार्यम्। 1×3

- (a) माता मां स्निह्यति।
 (b) राजा दरिद्रं वस्त्रं ददाति।
 (c) वृक्षात् पुष्पस्य चिनोति बाला।
 (d) अग्निं स्वाहा।
 (e) रामः विद्यालये गच्छति।

7. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम्।

- (a) कर्मकारकविधायकं सूत्रद्वयं समुल्लिख्य सोदाहरणं तयोः कस्यचिद् एकस्य व्याख्यानं प्रस्तूयताम्। 2+8
 (b) करणकारकविधायकं प्रधानं सूत्रं किम्? तस्य व्याख्या वरदराजानुसारेण कार्या। 2+8

8. निम्नप्रदत्तेषु यथाभिलाषं विषयद्वयमाश्रित्य टीका लिख्यताम्। 3×2

- (a) षष्ठी शेषे।
 (b) उपपदविभक्तिः।
 (c) स्वतन्त्रः कर्ता।

अथवा,

निम्नप्रदत्तेषु यथाभिलाषं प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 3×2

- (a) ससूत्रं सम्प्रदानस्य लक्षणं विलिख्यताम्।
 (b) किं नाम सम्बोधनम्? तत्र का विभक्तिः भवति?
 (c) तृतीया विभक्तिः कयोः कारकयोः प्रयुक्ता भवति इति ससूत्रम् उल्लिख्यताम्।